

A Fővárosi Ítéltábla a ... Ügyvédi Iroda ... által képviselt ... felperesnek a ... Ügyvédi Iroda ... által képviselt ... alperes ellen kártérítés iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2013. október 24. napján kelt 69. sorszámú végzésével kijavított, 2013. október 21. napján kelt 31.G.40.010/2012/68. számú ítélete ellen a felperes részéről 70. és 74. sorszámon és az alperes részéről 71. sorszámon előterjesztett fellebbezés, Gf. 5. sorszámon benyújtott csatlakozó fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a per főtárgya tekintetében helybenhagyja, a perköltségre vonatkozó rendelkezéseit részben megváltoztatja, és az alperesnek járó perköltség összegét 5.117.740 (Ötmillió-száztizenhétezer-hétszáznegyven) forintra leszállítja, továbbá a felperest 125.800 (Százhuszonötezer-nyolcszáz) forint, az alperest 6.200 (Hatezer-kétszáz) forint le nem rótt jogorvoslati illeték Magyar Állam javára külön felhívásra történő megfizetésére kötelezi, egyebekben helybenhagyja.

Kötelezi a Fővárosi Ítéltábla a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 1.414.000 (Egymillió-négyszáztizennégyezer) forint + áfa másodfokú perköltséget, valamint a Magyar Államnak külön felhívásra 2.500.000 (Kétmillió-ötszázezer) forint le nem rótt jogorvoslati illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság felperes szerződésszegésen alapuló kárigényének részben helyt adó 16.G.40.056/2007/94. számú ítéletét 3.Pf.21.275/2011/3. számú közbenső ítéletével a kereset jogalapja vonatkozásában azzal hagyta helyben, hogy az okozott kár tekintetében a felperes közrehatása 25 %-os; a kár összegszerűségére - a perköltségre is kiterjedően - az ítéletet hatályon kívül helyezte, új eljárás lefolytatását és újabb határozat hozatalát elrendelve. A jogerős közbenső ítélet indokolása szerint az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a peres felek között 2000. május 12-én gőzfejlesztők és egyéb speciális készülékek fejlesztése, gyártása és értékesítése tárgyában együttműködési megállapodás jött létre, melyet csak rendkívüli esetben, hat hónapi felmondási idő

mellett lehetett felbontani. Az együttműködési szerződésben megfogalmazott cél elérése érdekében felperes részéről benyújtott pályázat eredményeképp megnyert 17.880.000 forint összegű támogatás a 2000. szeptember 5-i szerződés kiegészítés értelmében a felek között egyenlő arányban megoszlott; a pályázati támogatás visszafizetendő részét 2008. október 30-ig kellett teljesíteni, mellyel azonos időpontban jelölte meg a felperes a projekt tervezett megtérülési idejét. A másodfokú bíróság álláspontja szerint az együttműködési szerződést mindkét fél megszegte; felperes nem a szerződésben írtaknak megfelelően feliratozta az általa gyártott gőzfejlesztőket, továbbá az általa készített angol nyelvű prospektusokban kizárólag a saját cégnevét szerepeltette, utóbbi szerződésszegésre alapítottan azonban az alperes elállást nem közölt. Alperes a feliratozás hiányosságán túl arra alapította az elállását, hogy a felperes által gyártott termékek nem rendelkeztek a forgalmazáshoz szükséges CE minősítéssel, ezen védekezését azonban a kirendelt ... igazságügyi szakértő szakvéleménye nem támasztotta alá. Az e körben lefolytatott bizonyítás ellentmondásosságára utalva a másodfokú bíróság kifejtette, a megismételt eljárás során alperes nem zárható el attól, hogy bizonyítási indítványt terjesszen elő annak tisztázására, hogy a perbeli időszakban a felperes által gyártott termék rendelkezett-e az európai piacon történő értékesítéshez szükséges CE minősítéssel. Utalt arra is, függetlenül attól, hogy az együttműködés keretében gyártott termékek rendelkeztek-e a fenti minősítéssel, alperes erre alapított elállása sem jogszerű, ugyanis annak tényleges indoka, hogy 2006 januárjától a továbbiakban nem rendelt, nem az volt a valós indoka, hogy felperes szerződést szegett a feliratozással kapcsolatban, illetve, hogy az általa gyártott termékek esetlegesen nem rendelkeztek CE minősítéssel, hanem az, hogy az alperes maga által kifejlesztett gépet kívánt gyártani és értékesíteni. Ezen alperesi magatartás vezetett tehát az együttműködés megszüntetéséhez, a teljesítés jogos ok nélküli megtagadása pedig kárfelelősséget von maga után, ugyanakkor az okozott kár tekintetében felperes közrehatását - szerződésszegése kisebb súlya következtében - 25 %-ban látta megállapíthatónak. A kárösszegezés vonatkozásában elrendelt hatályon kívül helyezés körében kifejtette a másodfokú bíróság, hogy felperes kárigénye a tervezett projekt megtérülési idejét és a támogatás visszatérítendő részének a teljesítési határidejét figyelembe véve 2006. január 1. - 2008. október 30-a közötti időszakra lehet megalapozott, ezért a megismételt eljárás során erre az időtartamra vonatkozóan kell vizsgálni, hogy felperest milyen összegű kár érte.

Az első fokú eljárás során kirendelt szakértő a bekövetkezett kár összege körében bruttó fedezettel számolt 2006. - 2009. december 31-ig 26.325.568 forinttal, ugyanakkor ezen elmaradt vagyoni előny kimutatása mellett nem indokolta meggyőzően, hogy ugyanezen időtartamra az állásidő miatt miért számolt el kárként 21.465.628 forintot. Az állásidő tekintetében ugyanis a felperes kárigénye nem lehet megalapozott, mert kárenyhítési kötelezettség terhelte, azaz miután tőle az alperes nem rendelt a továbbiakban gőzfejlesztőket, a munkaerőt vagy el kellett volna bocsátania, vagy oly módon kellett volna átszerveznie a gyártási tevékenységét, hogy azt más módon tudja hasznosítani. Utalt arra is, hogy a szakértői véleményből kitűnően a felperes a perbeli gépek tekintetében öt éves megtérülési idővel számolt,

mely addig az időpontig, amíg a felek között a szerződés meg nem szűnt, eltelt, így az amortizáció kárként történő érvényesítésére sincs mód.

Mindezért a másodfokú bíróság iránymutatása szerint az elsőfokú bíróságnak a szakvélemény kiegészítését kell elrendelnie és a fent írt időszakra vonatkozóan kell a felperest ért kár összegét kiszámítania, melynek alapján a közrehatását is figyelembe véve állapítható meg, mi az az elmaradt vagyoni előny, ami nála kárként jelentkezik, és amelyért az alperest kártérítési felelősség terheli.

A megismételt eljárásban felperes pontosított keresetében 192.673.156 forint kártérítésre támasztott igényt, elfogadva annak esetleges 25 %-kal történő csökkentését a jogerős közbenső ítélet alapján.

A kárigényét akként részletezte, hogy az alperes megtéríteni tartozik a projekt sikeres megvalósításához szükséges beruházás rá eső részét, ebből gyártmányfejlesztés költségeként 33.242.000 forintot (35.924.000 forint csökkentve vissza nem térítendő 2.682.000 forint pályázati összeggel), valamint számlákkal igazolt gépvásárlás költségeként 13.112.171 forintot (50.936.514 forint csökkentve 11.600.000 forint maradványértékkel és az így fennmaradó összeg harmadolva). A beruházással összefüggésben raktáron maradt áru selejtezéséből fakadó kárként 2.945.398 forintra támasztott igényt, előadva, hogy ezen összeg a zárómérleg szerint készleten maradt alkatrészek és gépek értéke, valamint az azokból történő ...-en keresztüli értékesítés összegének a különbözete.

A beruházással összefüggésben adódó mindösszesen 49.299.568 forint kárigény után a felperes késedelmi kamatot nem követelt.

A beruházáson felüli állásidő kiesésből és bruttó fedezet kiesésből származó kárát felperes 143.373.588 forintban határozta meg. Előadta, hogy befektetéseinek - miután a szerződés felmondásra nem került - 2008 után is megkerülést kellett volna hoznia, a bruttó fedezet miatti elmaradás kárként jelentkezik, a kártérítés másik eleme az állásidő miatti kiesés, felperes ugyanis bízott a munka továbbfolytatásában, ezért gyártási kapacitást tartott fenn, illetőleg többirányú szakember gárda fenntartásával biztosította a már eladott gépek, berendezések alperes részéről igényelt javítása folyamatosságát is. Felperes álláspontja szerint az elmaradt haszon számításánál az együttműködési szerződésben és pályázati anyagban rögzített árakból és évi 100 db gép rendelésének alperesi vállalásából kiindulva 36.000.000 forint szerződésileg garantált árbevéttel lehet számolni.

Figyelembe véve ... könyvszakértő 70. sorszám alatti szakvéleménye azon szakértői megállapítását, mely szerint 2006. január 1. és 2009. december 31. között az állásidő miatti költség 21.465.628 forint, a bruttó fedezet kiesés összege 26.325.568 forint, felperes az egy évre eső összeg kiszámításához arányosítást végzett és azt - miután a tervezett forgalomnak csak a fele lett figyelembe véve - megduplázta. Így állásidőre eső költségként évi 10.732.814 forintra, bruttó fedezetkiesés címén évi 13.162.784 forintra támasztott igényt, melynek együttes 23.895.598 forintos összegét hat évre, 2006. január 1-től 2011. december 31-ig terjedő időszakra számította. Az évenként azonos összegben, 23.895.598 forintban megjelölt kárigény után minden adott év december 31. napjától kezdődően a kifizetésig a Ptk. 301/A. §-a szerinti késedelmi kamat megfizetésére is kérte kötelezni az alperest.

Az alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Arra hivatkozott, hogy a jogerős közbenső ítéletben foglaltakból kitűnően a káridőszak 2006. január 1-től 2008. október 30-ig tarthat, 2007. március 30-án már nem állt fenn a felek között jogviszony, az 2006. szeptember 30-án, a 2006. március 8-i levéltől számított hat hónap elteltével szűnt meg, ezt alátámasztja az is, hogy a felperes által kiállított selejtezési jegyzőkönyv 2006. március 28-án készült.

A beruházási költségek vonatkozásában a jogerős közbenső ítélet indokolása tartalmazza, hogy az öt éves amortizáció a perbeli gépek esetén a szerződés megszűnéséig eltelt, így az költségként - kárelemként - nem vehető figyelembe. Emellett a fejlesztési költség - külön felszámítása esetén - kétszeresen lenne figyelembe véve, egyszer értékcsökkenésként, egyszer fejlesztési költségként, továbbá utóbbi költség összege szakértői bizonyítással sem alátámasztott. Hivatkozott arra is, hogy a raktáron maradt berendezések vonatkozásában követelt kártérítés összege is szakértői bizonyítást igényelt volna, melyre nem került sor. A beruházáson felüli elmaradt vagyoni előny vonatkozásában vitatta, hogy évente 100 db berendezés megrendelésére kötelezettséget vállalt volna, illetőleg garantált volna évi 36.000.000 forint felperesi árbevétel. Ezen vállalása hiányát támasztja alá ... könyvszakértői véleménye, mely 2000 és 2005 közötti időszakra évente 100 db-ot el nem érő felperesi értékesítést rögzít, valamint az, hogy ezen időszakban a perbeli termékek eladásából származó felperesi nettó árbevétel közel 90 millió forintot tett ki. Alperes álláspontja szerint nincs szoros összefüggés felperes árbevételének alakulása és az alperesi megrendelések száma között, ugyanis döntően nem ettől, hanem egyéb termék eladástól függött a társaság eredményének az alakulása, ezt támasztja alá az is, hogy felperes egyszer sem kifogásolta a rendelés „alulteljesítését”. A fentiekben túlmenően a jogerős közbenső ítélet szerint a jogviszony megszűnését követően felperest kárenyhítés terhelte, a közös projekt miatt felvett munkaerőt el kellett volna bocsátania, vagy a munkát át kellett volna szerveznie, így az állásidő miatti kár alaptalan. Emellett összecszerűségében sem bizonyított, hogy név szerint kik voltak az állományban megtartott dolgozók.

Alperes véleménye szerint a bruttó fedezet kiesés miatti igény is alaptalan, annak összegéből le kell vonni a terméket terhelő költségeket, ezt a kiegészített szakvélemény tartalmazza, az általános költségek köre azonban okiratokkal alátámasztott közvetlen költségek hiányában nem teljes (további becslésre lett volna szükség az ügyvezető munkabére, a központi apparátus bérjárulékai, a központi igazgatás tárgyi eszközeinek értékcsökkenése vonatkozásában). A bruttó fedezet és az állásidő külön fogalom; a megismételt eljárás során eljáró szakértő a bruttó fedezetet a le nem gyártott termékekre számította ki, így az állásidő önálló költségtényezőként nem vehető figyelembe, mert ez kétszeres elszámolást eredményezne, a két fogalom azonos időszakra egymást kizárja.

Az alperes hivatkozva arra, hogy a jogerős közbenső ítélet szerint nem zárható el annak bizonyításától, hogy a felperes a perbeli időszakban az általa értékesített berendezéseken a CE tanúsítványt jogosulatlanul tüntette fel, viszontkeresetet terjesztett elő, melyben 1.500.000 forint nem vagyoni kárra támasztott igényt. A Ptk.

305. § (1) bekezdése és 310. §-a alapján kárigénye alapjaként előadta, hogy felperes 2004. május 1. és 2006. január 2. között mindösszesen 42 db berendezést értékesített a részére, melyeket jogosulatlanul látott el CE minősítéssel; nem igazolta ugyanis, hogy az adott berendezést akkreditált hivatalos intézetben vizsgálat alá vetette és a vizsgálati jegyzőkönyveknek megfelelően ezen tanúsítvány feltüntetésére jogosult volt. Álláspontja szerint felperes ezzel a magatartással alperes üzleti jó hírnevét veszélyeztette, ki volt téve ugyanis annak, hogy amennyiben a berendezések az Európai Unió országaiban működve bárhol balesetet vagy kárt okoznak, akkor kiderül a CE jelzés jogosulatlan feltüntetése. Ez esetben az alperesnek eladóként valamennyi terméket vissza kellett volna szállítania, csereberendezést kellett volna biztosítania, mely az export tevékenységet folytató alperes működését ellehetetlenítette volna.

Felperes jogalap hiányában a viszontkereset elutasítását kérte, vitatta, hogy jogosulatlanul járt volna el; a perbeli berendezések kifizetésük, a választott „A” modul szerint a CE jelzés használatához elegendő a gyártó megfelelőségi igazolása. Emellett felperestől független szervezetek is igazolták, hogy a berendezések megfeleltek azoknak a műszaki követelményeknek, amelyek alapján a CE jelzés használható volt. Utalt arra is, hogy alperest saját nyilatkozata szerint kár nem érte, továbbá amennyiben okirati tanúsítást hiányolt és annak meglétéről nem győződött meg, az értékesítést az üzleti jó hírét kockáztatva végezte, saját felróható magatartására pedig előnyök szerzése érdekében nem hivatkozhat.

Az elsőfokú bíróság 2013. október 24. napján kelt 69. sorszámu végzésével kijavított, 2013. október 21. napján kelt 31.G.40.010/2012/68. számú ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 9.134.083 forintot, ebből 3.223.794 forintnak 2006. december 31-től, további 3.223.794 forintnak 2007. december 31-től, 2.686.495 forintnak 2007. december 31-től 2013. június 30-ig járó, a késedelemmel érintett naptári félét megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat 7 %-kal növelt mértékű kamatát, 2013. július 1-től a kifizetésig járó, a késedelemmel érintett naptári fél év első napján érvényes jegybanki alapkamat 8 %-kal növelt mértékű kamatát; felperes ezt meghaladó keresetét, valamint az alperes viszontkeresetét elutasította.

Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 7.361.062 forint perköltséget, továbbá a felperest 857.700 forint, az alperest 42.300 forint le nem rótt kereseti illeték állam javára, külön felhívásra történő megfizetésére kötelezte.

Határozata indokolásában kifejtette, a jogerős közbenső ítélethez fűződő, a Pp. 229. § (1) bekezdése szerinti anyagi jogerőből következően a megismételt eljárásban - figyelembe véve a 75-25 %-os kármegosztást - a felperesnél felmerült és alperesi jogellenes magatartással okozati összefüggésbe hozható kár nagyságát kellett megállapítania. Rögzítette, hogy a peres felek a ... technológia alkalmazásához szükséges gőzfejlesztőgép közös kifejlesztésében, üzleti hasznosításában, piaci értékesítésében állapodtak meg; felperest gyártási kötelezettség, alperest a legyártott berendezések átvétele terhelte. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint alperes pályázati anyag elkészítéséhez tett nyilatkozatából, illetőleg az

együttműködési szerződés módosításának pályázati anyagra utalásából sem állapítható meg, hogy az alperes kárigényre alapot adó módon vállalta volna évi 100 db berendezés felperestől történő megrendelését. Vállalása csupán az volt, törekszik arra, hogy mind nagyobb arányban értékesítse a legyártott berendezéseket. A felek megállapodása a fejlesztési szakaszt - mely teljességbe ment - követő időszakra vállalkozási keretszerződésnek minősül, felperes haszna a saját gyártású berendezésekből befolyó vállalkozói díjból, tehát a gépekért alperes által fizetett összegből származó bevételből képződik, alperes haszna pedig abban áll, hogy ezeket a gépeket értékesíteni tudja adott piaci körülmények között. A határozatlan időre kötött, rendkívüli esetben hat hónapos felmondási idővel felbontható szerződés megszűnését a jogerős közbenső ítélet tényként kezeli, bár abból annak pontos időpontja és módja nem olvasható ki. A megismételt eljárásban a felek között vitás volt a jogviszony megszűnésének ténye és időpontja; az elsőfokú bíróság nem fogadta el felperes szerződés megszűnésének hiányára alapított érvelését, illetőleg alperes azon hivatkozását, hogy a 2006. március 8-i levelét elállásként vagy felmondásként kell értékelni. Ezen levél ugyanis az együttműködési szerződés egyik elemét, alperes kizárólagos értékesítési jogosultságát szüntette meg, és nem tartalmazott tájékoztatást a megrendelések leállítására vonatkozóan. Utóbbi a felperessel igazoltan csak 2007. március 30-án került közlésre, így legfeljebb ezen időponttól számított hat hónap elteltével, 2007. szeptember 30-án szűnt meg a szerződés alperesi felmondás folytán, ennek azonban azért nem volt jelentősége, mert a jogerős közbenső ítéletben foglaltak irányadók a kártérítés vizsgálható időszaka tekintetében.

A felperes által érvényesített egyes kárigények kapcsán az elsőfokú bíróság kifejtette, a fejlesztési költség és gépberuházás, amennyiben nem térül meg az együttműködés során, úgy tényleges kár, ugyanígy a felperes által saját költségen legyártott azon alkatrészek és félkész termékek értéke, melyeket új berendezésbe beépítve értékesíteni nem tudott, illetve annak az a része, amely az érintett félkész termékek leselejtezését követően vasáruként történő értékesítésükből nem térült meg. Tényleges kár az állásidőként hivatkozott költség is, elmaradt haszon pedig mindaz a nyereség, amely a felperesnél kimutatható lett volna, ha a felek az együttműködésüket tovább folytatják. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a projekt megvalósulása reményében eszközölt gépberuházás és fejlesztési költség az együttműködés hasznából tud megtérülni, ha azonban a jogviszony a megtérülést megelőzően megszűnik, a különbözeti összeg tényleges kárként jelentkezik. Ha a felperes az elmaradt hasznára vonatkozó alapos igényt is érvényesít, úgy kártérítésként őt az az összeg illeti, ami a beruházási költségeknek is a fedezete lenne; őt jogszerűen megillető vagyoni előny megítélése esetén beruházási költségeinek megtérítése címén külön kárigényt nem érvényesíthet. A selejtezéssel kapcsolatos tényleges kár körében felperes az értékesítésből befolyt vételárat nem tudta igazolni, és mivel kárként csak a selejtezett áru értékesítésből befolyt összeggel csökkentett része érvényesíthető, az elsőfokú bíróság ezen követelést bizonyítatlanság okán elutasította. Utalt arra is, hogy az értékesítés körében hivatkozott számlák egyrészt későbbi időpontban keletkeztek, másrészt nem a felperes által nevesített összegre vonatkoztak, továbbá azokból nem volt beazonosítható a perbeli vasáru.

Az állásidő tekintetében rögzítette, felperes maga is tisztában volt azzal, hogy 2006 márciusától kezdődően az alperes a megrendeléseket beszüntette, a 2007. március 30-i levélben erről kétségmentes tájékoztatást is kapott, így ezt követően a gyártási kapacitás fenntartásából eredő kárát azért sem érvényesítheti, mert kárenyhítési kötelezettsége körében a gyártókapacitást másképp hasznosítani vagy leépíteni lett volna köteles. Az ezt megelőző időszakra is megállapítható, hogy a foglalkoztatott személyeket az alperesi megrendelések megszűnése után felperes tovább alkalmazta más területen, és bár nyilatkozata szerint a munkaidejük kihasználtsága nem volt 100 %-os, annak mértékére nyilatkozni nem tudott, ugyanígy a gyártóberendezések részbeni kihasználtságának a mértékére sem. A szakértő által alapul vett teljes kihasználatlanság nem állt fenn, így a felperesi kárigény összecszerően nem bizonyított, mert csak az a költség lenne érvényesíthető, amely a munkaerő, illetőleg a gépkapacitás perbeli megrendelések elmaradásából következő kihasználatlanságából eredne.

Az elmaradt vagyoni előny körében kifejtette, a tényleges együttműködés időszakában keletkezett tényadatok alapján jogosult felperes ezen követelés érvényesítésére; nem hagyható figyelmen kívül, hogy a perbeli mellett egyéb tevékenysége is volt, melyből bevételre tett szert. A felperes által érvényesíthető vagyoni előny a perbeli együttműködés során keletkezett árbevételnek a költségekkel csökkentett összege, költségként nemcsak a közvetlen termelési költségek, hanem az általános működési költségek perbeli tevékenységre eső része is számításba veendő. ... könyvszakértő alapeljárásban készített szakértői véleménye kiegészítése vált szükségessé a megismételt eljárás során, annak érdekében, hogy a kimunkált bruttó fedezet az általános költségekkel csökkentésre kerüljön. Az igazságügyi szakértő a kiegészítő szakvéleményében az általános költségeknek a perbeli együttműködési tevékenységre eső részét a felperes által jogszerűen választott összköltség típusú elszámolásra tekintettel végső soron becsléssel és felperes egyéb tevékenységéből származó árbevétele alapulvételével arányosítással tudta megállapítani, melyet a szóbeli meghallgatása során kellően indokolt, ezért azt az elsőfokú bíróság - miután számszakilag is követhetőnek és ellenőrizhetőnek találta - elfogadta. Ítélezése alapjául elfogadta az igazságügyi szakértő alapeljárásban adott szakvéleményét a közvetlen költségátfordítás tekintetében is, ezen szakmai nyilatkozat műszaki helytállóságát a munkanemekre, időráfordításra és egységárakra vonatkozóan ... igazságügyi műszaki szakértő ugyanis ellenőrizte és azt elfogadhatónak minősítette. A szakértői bizonyítás eredménye alapján az elsőfokú bíróság az együttműködés időszakának tényadatai alapján az éves vagyoni előny mértékét 4.298.392 forintban állapította meg; 2006. és 2007. esetén teljes évre, 2008. évben október 30-ig 10 hónapra számolva az elmaradt vagyoni előny együttes összegét 12.178.277 forintban határozta meg, melyből az alperesre eső 75 % 9.134.083 forint.

Az elmaradt haszon és a 2001 - 2005 években keletkezett 21.491.960 forint nyereség együttes összege, 33.670.737 forint alapulvételével vizsgálta az elsőfokú bíróság, hogy az az igazolt fejlesztési költséget és gépberuházást fedezi-e. Nem fogadta el az elsőfokú bíróság a fejlesztési költségeket igazoltnak, mivel azokat felperes csupán kimutatta, de saját nyilatkozatán és számításain kívül semmivel sem bizonyította. A fejlesztési költség részét képező, pályázaton elnyert

összegeiből azt, amelyet a felek közötti megállapodás értelmében az alperes megtéríteni vállalt, a peradatok szerint meg is fizette, részben a felperes, részben közvetlenül a támogató felé.

A gépberuházás vonatkozásában bizonyítottnak találta az elsőfokú bíróság ... igazságügyi szakértő véleménye alapján, hogy felperesnek az általa állított költsége számlákkal igazoltan felmerült, ugyanakkor a perben adat merült fel arra, hogy a gépeket egyéb tevékenysége körében is hasznosította és bár csupán a költség egy részét kívánta az alperesre hárítani, nem adta annak indokát, hogy az általa felállított arány miért megfelelő. Miután nem bizonyított, hogy milyen mértékben nem térült meg a gépberuházás, nem állapítható meg az sem, hogy a jelen perben megítélt elmaradt haszon a gépberuházásra kellő fedezetül szolgál-e.

Az elsőfokú bíróság alperes viszontkeresetét a kár bizonyíthatatlansága okán utasította el, kifejtette, hogy a Ptk. 355. § (1) bekezdése szerint a kártérítés tényállási eleme kár bekövetkezése, alperes nemvagyoni kárt kívánt érvényesíteni jóhírneve, üzleti hírneve veszélyeztetettségére alapítva, saját előadása szerint ugyanakkor kár nem érte. Mindezért az elsőfokú bíróság mellőzte annak vizsgálatát, hogy a felperes jogosult volt-e saját maga igazolni, hogy a gyártmány a vonatkozó normáknak megfelel, és feltüntetni a CE jelzést. Felperes esetleges e körbeni jogellenes magatartása a kereset jogalapja megítélésénél bírt volna jelentőséggel a kármegosztás arányát befolyásolva, az arányra azonban - a kötőerő folytán - a jogerős közbenső ítélet rendelkezését kellett irányadónak tekinteni.

Az ítélet ellen mindkét fél fellebbezést, továbbá az alperes csatlakozó fellebbezést terjesztett elő.

Felperes a fellebbezésében a viszontkereset elutasításának a helybenhagyása mellett az ítélet megváltoztatását, alperes marasztalásának 123.957.867 forintra és kamataira felemelését kérte; fellebbezése alaptalansága esetére perköltség fizetési kötelezettsége lényeges csökkentését kérte.

Fenntartotta azon álláspontját, hogy az együttműködési szerződés nem szűnt meg, annak 2007. április 18-át követő „lényegi” megszűnését az ítélet tévesen tartalmazza, az ugyanis a polgári jogban nem ismert fogalom. Az együttműködési szerződés fennálltát támasztja alá az alperesi jogi képviselő 2010. október 5-én 73. sorszám alatt benyújtott beadványa, valamint alperes törvényes képviselőjének 2012. június 11-i tárgyaláson tett azon nyilatkozata, hogy a szerződést nem mondta fel, határozott elállást nem közölt. A következetes bírói gyakorlat szerint egyértelmű akaratnyilvánítás szükséges a szerződés megszüntetéséhez. Ugyancsak a jogviszony fennállását támasztja alá, hogy felperes még az első fokú eljárás idején is végzett olyan munkákat, amelyek az együttműködési szerződésen alapultak. Továbbá erre vonható le következtetés a közbenső ítélet indokolásának a megfogalmazásából is, az e körbeni ellentmondásos szövegezés nem zárja ki a felperesi állítás helyességét a jogviszony megszűnésének a hiányára vonatkozóan. Vitatta felperes, hogy a felek közötti megállapodás a fejlesztést követő időszakra keretszerződés lenne, ennek ellentmond a 2.1. pont, 2.3. pont, 3.1. pont rendelkezése, mindezeket értelmezve a szerződést atipikus vegyes köteleménynek kell tekinteni.

Álláspontja szerint tévesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy az alperes nem vállalt évi 100 db-os gyártásra megrendelési kötelezettséget, ezt ugyanis igazolta a 2000. szeptember 5-i együttműködési szerződéskiegészítés, mely az ...-hez benyújtott pályázatot a szerződés tartalmává tette. Alperes szerepet vállalt a pályázat megírásában, a tartami megvalósításában részt vett, a pályázat szövegében közreműködőként nevesítették a feladatait, így nem lehet vitás, hogy a pályázati követelmények értelmében évente 40 db elektromos fűtésű és 60 db gázfűtésű gőzfejlesztőt kellett legyártani. Ezzel összhangban áll az alperesi ügyvezető "..."- megszólítású levelével elküldött, pályázati instrukciókat tartalmazó iratanyaga, valamint a 2001. február 8-án létrejött megállapodás.

Fenntartotta felperes azon előadását, hogy az évi 100 darabnál kisebb megrendelés, illetőleg a megrendelések elmaradása kedvezőtlenül érintette, nemcsak a befektetései nem térültek meg, hanem az együttműködésből elvárható nyereséget sem realizálhatta, valamint a készenlétben állás további veszteségeket okozott. Ugyanakkor ezzel egyidejűleg alperes gazdasági helyzete látványosan javult, mindezt a peres felek 1999. - 2011. közötti, fellebbezésben hivatkozott mérlegadatai támasztják alá.

Véleménye szerint tévesen utasította el az elsőfokú bíróság a gyártmányfejlesztéssel kapcsolatos követelését; az állam az ...-n keresztül 17.880.000 forinttal támogatta a felperest, mivel a pályázati pénz kifizetésre került és az állam felé megtörtént az elszámolás, a gyártmányfejlesztés költsége nem vitatható. Az elsőfokú bíróság ezzel ellentétes állítása kétségbe vonja az állami alkalmazottak pénzügyi rendeletek betartására vonatkozó elkötelezettségét, illetőleg az állam felé történt elszámolás ténszerűségét.

A gépberuházások vonatkozásában fenntartotta, hogy korábban bér munkában végeztetett fémipari, lemezipari munkákat, az átfutási idő csökkentése érdekében, kifejezetten az alperes kérésére szerzett be CNC lemezmegmunkáló gépeket, az évi 100 db-os rendeléssel számolva azok öt éves megtérülésében bízott. A gépberuházás számlákkal bizonyított összegéből felperes arányos költségáthárítást végzett, a géparak maradvány értékkel csökkentett összegének csak az 1/3-ára támasztott igényt, szerinte egyértelműen meghatározható az összes gépberuházásból alperesre eső kár összege.

Hivatkozott arra, hogy a gyártmányfejlesztésből, a gépberuházásból és a selejtezésből eredő károk elutasítása ellentétes a jogerős közbenső ítélettel, mely rögzíti, hogy a felperesnek az együttműködési szerződésben foglalt feladatai teljesítéséhez eszközölt beruházásai, ráfordításai nem térültek meg. Amennyiben a szerződés szerinti árbevétel realizálódott volna, kárszámítása nem tartalmazta volna a fejlesztési, gépberuházási összegeket; a KSZ/1, 2, 3, 4. számú mellékletből levezethető árbevétel nem teljesült, a kár könyvszakértő nélkül is meghatározható. Mivel 2006. évtől a kár megtérülésével a megrendelések megszüntetése miatt nem lehet számolni, a szerződésekből levezethető árbevétellel kell kalkulálni. Ha a tényleges forgalom fele volt a szerződésben vállaltnak, akkor a szerződésből levezethető kára duplája, mint amit a szakértő kimutatott. Bár felperes a kiegészített szakértői véleményen alapuló 4.298.392 forintos elmaradt vagyoni előny megállapítást méltánytalannak tartja, a kirendelt szakértő számaiból és annak tervezett forgalomra vetített összegéből kiindulva az éves elmaradt hasznát ezen

összeg duplájában, 8.596.784 forintban jelölte meg, és azt 2011. év végéig, tehát hat évre 51.580.740 forintban kívánta felszámítani.

Az állásidőre vonatkozó kára hat évre változatlanul 64.396.884 forint, mely az elmaradt haszonnal együttesen 115.977.588 forintot tesz ki. Ehhez számította hozzá a beruházások folytán felmerült 49.299.568 forintos kárát, a kettő együttes összege 25 %-kal csökkentve eredményez 123.957.867 forint jogszerű kárigényt. Álláspontja szerint figyelembe kell venni, hogy a szakértő a személyes meghallgatása során is akként foglalt állást, hogy az állásidő térítése indokolt, nem összemosható a bruttó fedezetkieséssel.

Nem osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját a kárenyhítési kötelezettségre vonatkozóan; az állásidő miatt felszámítható kár összege - elfogadva ... 2010. július 14-i szakvéleménye 37. oldalán tett szakmai megállapítását - 21.465.628 forint negyede, azaz évente 5.366.407 forint. Amellett, hogy a kárenyhítés nem feltétlen kötelezettség, annak megítélése körében jelentősége van a szerződés időbeli hatályának, azaz az együttműködési megállapodás változatlan fennálltának, továbbá annak, hogy felperes a kárigényét csak 2011. év végéig érvényesítette és folyamatosan eleget tesz garancián túli szervizelési és alkatrész szállítási alperesi igénynek.

Felperes pernyertessége mértékének téves megállapítására hivatkozva vitatta a perköltségre vonatkozó rendelkezést, állítva, hogy az általa ténylegesen érvényesített kárigény - figyelemmel arra, hogy a közbenső ítéletben rögzített kármegosztást elfogadta - a 192.675.156 forint 75 %-a volt, így téves az alperesi pernyertesség 95,3 %-ban történő rögzítése.

Alperes a fellebbezésében elsődlegesen a viszontkereseti kérelmét elutasító rendelkezés megváltoztatását, viszontkeresetének történő helyt adást, másodlagosan az ítélet e körbeni hatályon kívül helyezését és új eljárás elrendelését kérte.

Fenntartotta azon álláspontját, hogy felperes hibásan teljesített a CE jelzés feltüntetésére körében. Utóbbi ugyanis akkreditált intézet vizsgálata alapján lehetséges, melyet felperes azért nem végeztetett el, mert az általa gyártott gőzfejlesztő nem felelt meg a biztonsági előírásoknak. A jogerős közbenső ítélet indokolásából kitűnően ... igazságügyi szakértő e körben készített szakvéleménye ellentmondásos, melyet a megismételt eljárásban ki kellett volna küszöbölni alperes bizonyítási indítványa alapján. Alperes mind az ellenkérelmében, mind a viszontkeresetében indítványozta újabb szakértő kirendelését vagy a korábban eljáró szakértő meghallgatását, melyre nem került sor; bizonyítási indítványának elutasítása elfogadhatatlan, mivel a nem vagyoni kár mértékétől függetlenül a jogalap tisztázása céljából a bizonyítást le kellett volna folytatni.

Alperes a csatlakozó fellebbezésében a keresetnek részben helyt adó ítéleti rendelkezés megváltoztatását, a kereset teljes elutasítását kérte.

Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság nem fogadta el a szerződés megszűnésének időpontjára vonatkozó védekezését, egyrészt figyelmen kívül hagyta, hogy a jogerős közbenső ítélet szerint 2007. március 30-án már megszűnt a jogviszony, másrészt nem értékelte felperes ráutaló magatartását. Az együttműködési szerződés szerint

felperesnek folyamatosan raktáron kellett tartania havonta 1 db elektromos és 1 db gázfűtésű gőzfejlesztőt, ettől eltérve a 2006. évben készített 2005. évi beszámoló összeállításakor felperes már kielejtezte a készleteket, tehát számolt a szerződés megszűnésével.

Kifogásolta továbbá, hogy az elsőfokú bíróság bizonyítottan találta ... szakértő szakvéleményére támaszkodva az együttműködés időszakának tényadatai alapján az éves vagyoni előnyt és annak mértékét. Nevezett szakértő alapeljárásban adott szakvéleménye felperes egyoldalú nyilatkozataira, számításaira épült, melyek műszaki szempontú helytállóságát ... igazságügyi szakértő ellenőrizte. Utóbbi szakértő CE minősítéssel kapcsolatos szakvéleményét azonban a Fővárosi Ítéltábla a jogerős közbenső ítéletből kitűnően ellentmondásosnak minősítette, ellene etikai vizsgálat is indult. Alperes véleménye szerint az elmaradt haszon tényyszerűségét nem lehet ... szakvéleményével igazolni, nevezett ugyanis a per során vitatható, felülvizsgálatra alkalmas, ellentmondásos szakvéleményt adott ki, és elfogulatlansága is kétségbe vonható. Sérelmezte továbbá, hogy ... szakértő a kiegészítő szakvéleményében az általános költségeknek a perbeli együttműködési tevékenységre eső részét végső soron csak becsléssel és az egyéb tevékenységből származó árbevétel alapulvételével, arányosítással tudta megállapítani. A kiegészítő szakvéleményben meghatározott általános költségek a felperes által egyoldalúan közölt és kalkulált, okiratokkal alá nem támasztott közvetlen költségekhez hasonlóan nem teljes körűek, mivel olyan költségeket nem tartalmaznak, amelyek a főkönyvi kivonat miatt nem voltak megállapíthatók, azaz további becslésre lett volna szükség. Kifogásolta, hogy a becsült általános költségek közül hiányzik az 54. számlacsoport, melybe beletartozik az ügyvezető munkabére, a központi apparátus bére és járulékos költségei.

Mindebből következően kétséget kizáróan, okirati bizonyítékok hiányában becsült és kalkulált adatokkal kártérítési összeget nem lehet megállapítani, mely a kereset elutasítására kell, hogy vezessen.

Felperes fellebbezési ellenkérelmében a viszontkeresetet elutasító ítéleti rendelkezés helybenhagyását kérte, változatlanul fenntartva a viszontkereset elleni érdemi ellenkérelmében kifejtett jogi álláspontját. Továbbra is arra hivatkozott, hogy nemcsak a kár, hanem a felperesi jogellenesség hiánya is megállapítható, a perbeli berendezéseket saját jogon maga láthatta el CE jellel, mely szakmai nyelven öndeklarálás. Az, hogy felperes erre jogosult volt, az ÉMI-TÜV nyilatkozata alátámasztja. Emellett nem hagyható figyelmen kívül, hogy a peres felek közötti együttműködési szerződés és az ahhoz szorosan kapcsolódó pályázati anyag a CE jelzésre vonatkozó kitéletet nem tartalmaz. Álláspontja szerint alperes a viszontkeresetet rosszhiszeműen, perelhúzó célból, fizetési kötelezettsége elkerülése érdekében terjesztette elő; a felperes által csatolt nyomozati és ügyészégi iratok azt támasztják alá, hogy saját maga és nem a felperes mulasztott a jelzéshez kapcsolódó kötelezettség teljesítése terén.

Alperes fellebbezési ellenkérelmében a kereset részbeni elutasítására vonatkozó ítéleti rendelkezés helybenhagyását kérte.

Az elsőfokú bíróság a Pp. 221. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően eleget tett indokolási kötelezettségének, a szükséges tényállást megállapította és a vonatkozó bizonyítékokat megjelölte. Helyesen állapította meg az együttműködési szerződés tartalmát akként, hogy az alperes évi 100 db gép megrendelésére nem vállalt kötelezettséget; fenntartotta a jogviszony megszűnésének időpontja vonatkozásában csatlakozó fellebbezésében előadottakat. Kifejtette, a fellebbezésben táblázati formában részletezett felperesi eredmény és az alperes részére történő értékesítés között nincs okozati összefüggés. A perbeli termékek értékesítéséből elért felperesi árbevétel a 10 %-ot sem érte el, ezt támasztják alá a 2001. évi adatok, melyek az értékesítés növekedése mellett a korrigált árbevétel csökkenését mutatják. A szakértő által hitelesített adatok azt támasztják alá, hogy felperes eredményét az egyéb értékesítések alakulása, és nem az alperesi tevékenység megszűnése befolyásolta. A fellebbezésben foglaltaktól eltérően az elsőfokú bíróság megalapozottan nem találta bizonyítottnak a selejtezéssel kapcsolatos kárt, az állásidőre, a fejlesztési költségre és gépberuházásra alapított kárigényt. Fenntartotta azon álláspontját, hogy a beruházás és az amortizáció egymást kizárja, illetőleg a bruttó fedezet nem lehet azonos a kárigénnyel, mert a bruttó fedezet a közvetlen költségeknek csak egy részét veszi figyelembe, így a valóságos kárigénytől magasabb összeget mutat ki. Fenntartotta, hogy ... szakvéleménye az általános költségek perbeli együttműködési tevékenységre eső részét becsléssel és arányosítással tudta megállapítani, mely megalapozott kárösszeg érvényesítését nem teszi lehetővé. A fellebbezésben leszállított 123.957.867 forintos kárigény megalapozatlan, különös tekintettel arra, hogy a felek hét éves jogviszonya alatt a perbeli termékekből befolyt teljes árbevétel mindösszesen 88.720.000 forintot tett ki.

Alaptalan a perköltségre vonatkozó fellebbezés is, az elsőfokú bíróság a pervesztesség-pernyertesség arányának megállapítása körében helytállóan vette figyelembe felperes 192.675.156 forintos követelését.

Felperes fellebbezése a per főtárgya vonatkozásában nem, a perköltség tekintetében részben alapos, alperes fellebbezése és csatlakozó fellebbezése nem megalapozott.

Az elsőfokú bíróság az ítéletében a tényállást a Fővárosi Ítélet tábla 3.Pf.21.275/2011/3. számú közbenső ítéletében foglaltaknak megfelelően, a jogvita elbírálásához szükséges mértékben feltárta és helytálló az abból levont érdemi jogi következtetése is.

Rámutat a Fővárosi Ítélet tábla, hogy a kereset jogalapját elbíráló fenti jogerős közbenső ítéletre tekintettel a megismételt eljárásban a Pp. 229. § (1) bekezdésében foglaltakból következően nem lehetett vitássá tenni, hogy felperest az alperes szerződésszegésével okozati összefüggésben kár érte, melyre a meghatározott kármegosztás arányában jogosult. A kár bekövetkeztének a megállapításához hozzátartozott a káridőszak rögzítése, mely a jogerős közbenső ítélet indokolásában egyértelműen 2006. január 1. - 2008. október 30. közötti naptári időszakban került meghatározásra, ezért - figyelemmel arra, hogy jogerőhatás a

kereset feletti döntéshez kapcsolódik és a rendelkező rész az indokolással szoros logikai egységben áll - a káridőszak felperes által igényelt 2011. december 31-ig történő kiterjesztése nem megengedett, nem tévedett tehát az elsőfokú bíróság, amikor a Fővárosi Ítélőtábla határozatában megadott káridőszakra vizsgálta a kár összegét.

A fentiekén túlmenően felperes a közbenső ítélet jogerejének figyelmen kívül hagyása mellett tévesen értékelte az abban foglaltakat akként, hogy nem tartalmaz irányadó megállapítást a szerződés megszűnésének módjára és időpontjára; utóbbival egyező álláspontot foglalt el a megismételt eljárásban az alperes, valamint az elsőfokú bíróság az ítélet indokolásából kitűnően. Abban nem tévedett az elsőfokú bíróság, hogy egyik fél szerződés megszűnése illetőleg annak hiánya körébeni érvelését sem fogadta el, így a fellebbezésben, csatlakozó fellebbezésben változatlanul fenntartott okfejtések nem foghatnak helyt, de az ítéleti álláspont sem osztható az alábbiakra figyelemmel.

A jogerős közbenső ítélet indokolása tartalmazza azt, hogy „Erre tekintettel pedig helytálló volt az elsőfokú bíróság megállapítása, hogy az alperes jogos indok nélkül tagadta meg a szerződést, amelyért kártérítési felelőssége fennáll. [Ptk. 313. §, 312. § (2), 318. § (1), 339. § (1)]”

A másodfokú bíróság szerződés megszűnése körébeni közbenső ítéletben elfoglalt álláspontja a vonatkozó jogszabályok pontos megjelölése folytán egyértelmű; alperes a teljesítést jogos ok nélkül megtagadta, ezáltal felperes a Ptk. 313. §-a szerint választhatott a késedelem és a lehetetlenülés következményeinek alkalmazása között, a keresettel érvényesített jogára figyelemmel az utóbbit választotta, így a Ptk. 312. § (2) bekezdése szerint a teljesítés elmaradása miatt kártérítést követelhet. A teljesítés megtagadása szerződésszegés, mely a Ptk. 318. § (1) bekezdésén keresztül alkalmazandó Ptk. 339. § (1) bekezdése szerint ugyancsak kárfelelősséget alapoz meg.

Az alperesi teljesítés 2006 januárjától megállapítható megtagadásával tehát a szerződés lehetetlenült, így az attól történő elállás vagy felmondása jogilag kizárt, mindebből következően felperes megalapozottan nem állíthatta elállás, felmondás hiányából a szerződés változatlan fennálltát és alperes sem elállása megtörténtét. Mindezt mellőzi a Fővárosi Ítélőtábla az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásából a 2006. március 8-i levélben foglaltak értelmezését, valamint a szerződés alperesi felmondás következtébeni 2007. szeptember 30-i megszűnése megállapítását, továbbá rögzíti, hogy a megrendelések leállításáról szóló 2007. március 30-i tájékoztatás nem felmondásként, hanem kizárólag akként értékelhető, hogy a felperest ezen időponttól terhelte a későbbiekben kifejtettek szerint kárenyhítési kötelezettség.

A szerződés alperesi érdekkörbe eső lehetetlenülése folytán felperes a szerződéses kötelezettségei alól szabadult, így a fellebbezésében hivatkozott garanciális és szavatossági időn túli szervizelés mint az együttműködési szerződés 3.1. pontjában vállalt, a főszolgáltatáshoz kapcsolódó gyártói mellékkötelezettség a továbbiakban már nem terhelte, amennyiben annak mégis eleget tett, az a perbeli szerződésen

kívüli szolgáltatásként díjazásra jogosíthatja, de nem akadályozta a szerződés megszűnését.

Az elsőfokú bíróság amellet, hogy helytállóan a közbenső ítéletben meghatározott káridőszakot vette alapul, nem tévedett, amikor a rendelkezésre álló bizonyítás eredményének okszerű, Pp. 206. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelő értékelésével arra vont le következtetést, nem bizonyított az, hogy az alperes évi 100 db berendezés megrendelésére vállalt kötelezettséget, így a kárszámítás ezen mennyiség alapulvételével nem történhet. Abból, hogy az ... pályázat 1. számú mellékletének 2. pontjában évi 100 db berendezés gyártásának a megszervezése került feladatként rögzítésre, valamint abból, hogy az együttműködési szerződés 2000. szeptember 5-i kiegészítésében az alperes az ... felé benyújtott pályázat megírásában és tartalmi megvalósításában résztvevő közreműködőként került nevesítésre, továbbá abból, hogy a pályázati összeg és az ahhoz tartozó kedvezmények elosztásában állapodtak meg, alperes vitatásával szemben kétségmentesen nem következik a felperes által állított kötelezettségvállalás. Utóbbit nem támasztja alá a fellebbezésben hivatkozott „...” megszólítású levéllel felperesnek elküldött ... pályázat melléklet-tervezete sem, abban 100 db/év kazán gyártókapacitásának a biztosítása pályázati célkénti szerepeltetése ugyanis nem keletkeztet ezen mennyiség megrendelésére alperesi kötelezettséget és a fellebbezésben ugyancsak hivatkozott 2001. február 8-i megállapodás 1. pontjának idézett rendelkezése sem.

Amennyiben felperes 100 db/év rendelés alapulvételével kívánta beruházása megtérülését kalkulálni, akkor alperest bizonyítható módon ennek megfelelő kötelezettségvállalásra kellett volna szorítania, utóbbi elmaradását támasztja alá az is, hogy az együttműködési megállapodás aktív időszakában a megrendelés egyik évben sem érte el a 100 db-ot, ez azonban a jogviszony megszűnéséig alperesre nézve hátrányos következmény nélkül maradt.

Teljes körűen osztotta a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság álláspontját az érvényesített kárelemek kárfajtánkénti csoportosítása, valamint a tényleges kár és az elmaradt vagyoni előny megtérülés körében mutatkozó összefüggésére vonatkozóan.

A felperesi fellebbezésben foglaltaktól eltérően nem mond ellent a selejtezésből, gyártmányfejlesztésből és gépberuházásból eredő kár elutasítása a közbenső ítéletben foglaltaknak, a másodfokú bíróság határozata ugyanis a kárösszeg vizsgálatának elrendelése mellett csupán annak egyes szempontjait adta meg, de a döntés jellegéből következően a jogalapot meghaladóan állást nem foglalt, a felmerült kár összegének bizonyítása alól felmentést nem adott.

A megismételt eljárásban a Pp. 164. § (1) bekezdése szerint a kárigénnyel fellépő felperest terhelte valamennyi kára összegének a bizonyítása, nem tévedett az elsőfokú bíróság amikor ezen bizonyítás részbeni sikertelenségére vont le következtetést és azt felperes terhére értékelte.

A selejtezett árukészlet vonatkozásában helyesen fejtette ki az elsőfokú bíróság, hogy a ...-en keresztüli értékesítésből befolyt vételár kétségmentes bizonyításának

az elmaradásából következően nem állapítható meg a megmaradt áru kárként jelentkező értéke; a bizonylatolás hiányosságára ... 2012. szeptember 30-i kiegészítő szakvéleménye is kitért.

Az állásidővel összefüggésben érvényesített kár bizonyítatlansága tekintetében elfoglalt ítéleti álláspont is helytálló; nem nyert egyértelműen igazolást, hogy a perbeli projekthez beszerzett gépeket és felvett munkaerőt felperes mennyiben nem használta, illetőleg foglalkoztatta az egyéb tevékenysége körében. A 2007. március 30-i időponttól fennálló kárenyhítési kötelezettsége folytán pedig a géppark és munkaerőállomány gazdaságilag ésszerű átszervezését vagy leépítését kellett volna bizonyítania - melyre a közbenső ítélet is tartalmaz utalást - ez azonban elmaradt. A fellebbezésében foglaltaktól eltérően arra sem merült fel alátámasztott adat, hogy a kárenyhítés akadályba ütközött volna, vagy aránytalan teherrel járt volna a számára, továbbá a szerződés megszűnésének általa állított hiánya - mely a korábban már kifejtettek szerint téves álláspont - sem teremtett alapot a kárenyhítés mellőzésére.

Nem tévedett az elsőfokú bíróság a gyártmányfejlesztésből eredő kár összegének bizonyítatlansága miatti elutasításkor sem. Ezen döntés nem áll ellentétben az ... pályázat sikerével, az ahhoz kapcsolódó elszámolás megtörténtével, utóbbiak ugyanis a fejlesztés megvalósulásának az alátámasztására alkalmasak, de a felperes által igényelt fejlesztési költség, illetőleg annak alperesre áthárítani kívánt összege igazolására nem, különösen arra figyelemmel, hogy az alperest terhelő pályázati összeg rendben történő visszafizetése a fellebbezésben nem vitatott.

Rámutat a Fővárosi Ítéltábla arra is, hogy az együttműködési szerződés 2. pontjában részletesen rögzítették a fejlesztés során felperest, illetőleg alperest terhelő feladatokat, valamint a 6. pontban megállapodtak abban, hogy a fejlesztést a 2. pontban rögzítettek szerint végzik és vállalják a feladataikhoz kapcsolódó költségeket. Az a körülmény, hogy a fejlesztési feladatmegosztásnak megfelelő költségviselés valósult meg, a perben nem volt vitás, ugyanakkor tekintve, hogy felperes a megismételt eljárásban saját fejlesztési feladata költségét kívánta kárként alperesre áthárítani, kétségmentesen bizonyítani tartozott e körbeni kára összegét, melyre nem került sor. Megjegyzi a Fővárosi Ítéltábla, hogy a közös fejlesztés eredményeképp létrejövő műszaki berendezés gyártmányfejlesztési költség megtérülését eredményező értékesítésétől a felperes - alperes kizárólagosságra vonatkozó joga megszűnését követően - nem volt elzárva, így az e körbeni esetleges kárenyhítési kötelezettség elmulasztása sem zárható ki.

Az elsőfokú bíróság helytállóan nem fogadta el önmagában a gépberuházás költségének az igazolását ezen kárigény megítéléséhez, nem tévedett annak figyelembevételkor, felperes nem tudta kétségmentesen igazolni azt, hogy a fellebbezésben hivatkozott CNC gépet milyen mértékben vette igénybe az együttműködési szerződésen kívüli tevékenysége folytatásához, így a kihasználatlanság mértéke nem volt megállapítható.

Emellett a másodfokú bíróság közbenső ítéletben írt gépamortizációval kapcsolatos okfejtésére tekintettel az elsőfokú bíróság helytállóan tette a kirendelt könyvszakértő egyik feladatává a felperes által választott öt éves amortizáció jelentőségének kárszempontú meghatározását. ... igazságügyi könyvszakértő 2012. szeptember

30-i kiegészítő szakvéleménye V.6. pontjában egyértelműen azt rögzítette, hogy az értékcsökkenési leírás költségként csökkenti a mindenkori társasági adóalapot, azt teszi lehetővé, hogy végeredményben adómentesen visszatérül a korábban beszerzésre fordított összeg. Öt éves amortizációs időszakra beszerzett tárgyi eszköz évi 20 %-os leírási kulcs mellett az ötödik év végére könyv szerinti értéken 0 forintban jelenik meg a könyvekben. Ezen aggálytalan szakértői szakmai megállapításra figyelemmel sem foghat helyt alperes ezen kárigénye.

A gépberuházás és gyártmányfejlesztés költségének fent részletezettek szerinti bizonyíthatatlansága kizárta az elmaradt vagyoni előny összegével történő egybevetés lehetőségét, tehát helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy azok megtérülése felperes által állított elmaradására ez okból nem is következethetett.

Teljes körűen osztotta a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság álláspontját az elmaradt vagyoni előnyre vonatkozó kereseti igény részbeni megalapozottságára, a marasztalás felperesi fellebbezésben kért felemelésére, illetve a csatlakozó fellebbezésben kért keresetelutasításra a Fővárosi Ítéltábla az alábbiak szerint nem látott indokot.

Felperes a fellebbezésében alaptalanul sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság a kárszámítás során nem évi 100 db-os megrendelésből indult ki, ezért a kiegészített szakértői véleményen alapuló évenkénti 4.298.392 forint bruttó fedezet duplázásának van helye; a Fővárosi Ítéltábla e körben visszautal a felperes által állított alperesi megrendelési kötelezettségvállalás bizonyíthatatlanságára vonatkozóan korábban már kifejtett álláspontjára.

Alperes csatlakozó fellebbezése sem foghat helyt, alaptalanul kifogásolta ... igazságügyi könyvszakértő véleményén alapuló ítéleti döntés meghozatalát. A perbeli termékenként kimunkált bruttó fedezetre vonatkozó, megelőző eljárásban 70. sorszám alatt csatolt szakvéleménybe foglalt számítását az igazságügyi könyvszakértő a megismételt eljárásban benyújtott 30. sorszámú kiegészítő szakértői véleményében éves átlagos általános költség összegének a figyelembevételével korrigálta, az elmaradt haszon összegére így tett szakmai megállapítását - tekintve, hogy ahhoz megalapozott kétség nem fért - az elsőfokú bíróság aggálytalanul elfogadhatta. Nem tette aggályossá ugyanis a 70. sorszámú szakértői véleményt az, hogy az abban foglaltak műszaki szempontú ellenőrzését végző ... igazságügyi műszaki szakértő CE tanúsítvány feltüntetésével kapcsolatos szakvéleményét a közbenső ítéletet hozó másodfokú bíróság nem fogadta el egyértelmű bizonyítékként, és a CE tanúsítvány körében felmerült ellentmondások feloldását írta elő nevezett szakértő meghallgatásával, vagy újabb szakértő kirendelésével. Az alperes által ezen szakértő ellen kezdeményezett etikai vizsgálat sem bír a csatlakozó fellebbezésben állított jelentőséggel, figyelemmel arra, hogy a per adatai szerint a ... Tanácsa által elrendelt eljárás jelen per jogerős befejezésig felfüggesztésre került, emellett annak tárgya - a panaszból kitűnően - nem az elmaradt vagyoni előnyhöz kapcsolódó szakértői eljárás, hanem a CE tanúsítvány körébeni szakértői vélemény nyilvánítás.

A ... által alkalmazott azon szakértői módszer, hogy az általános költségeknek a perbeli együttműködésre eső hányadát az egyéb árbevétel alapulvételével

arányosítással határozta meg, a csatlakozó fellebbezésben foglaltaktól eltérően elfogadható, figyelemmel arra, hogy a szakértő arra is nyilatkozott, felperes az eredménykimutatásnál összköltség típusú módszert alkalmazott, a költségeket és ráfordításokat az egész tevékenységre vonatkozóan költségnemenkénti bontásban könyvelhette, nem volt köteles tevékenységi vagy termékenkénti megbontást alkalmazni. Az összköltségi módszer további jellemzője, hogy felperesnek a költségeket nem kellett elkülönítenie közvetlen és általános költség kategóriákra, mindezért a szakértő szerint arra volt lehetősége, hogy a főkönyvi kivonat szerinti valószínűsíthető és az általános költségek közé tartozó költségeket évenként meghatározza. Ezen szakértői módszert ... a 2013. február 27-i meghallgatása során részletesen ismertette, kitérve a csatlakozó fellebbezésben hiányolt 54. számlaosztályra is.

Mindezért az elmaradt vagyoni előny körébeni ítéleti döntés könyvszakértői véleményre alapítását a csatlakozó fellebbezés alaptalanul támadta.

A viszontkereset elutasítását sérelmező alperesi fellebbezés is megalapozatlan; teljes körűen osztotta a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság e körben elfoglalt álláspontját is. A Ptk. 305. § (1) bekezdésére és 310. §-ára alapított viszontkeresetében az alperes nem vagyoni kárra támasztott igényt; utóbbi a Ptk. 355. § (1) bekezdésében meghatározott kárfajták egyike, melynek sikeres érvényesítéséhez a vagyoni kárral azonosan a Ptk. 399. § (1) bekezdése szerinti konjunktív feltételek - jogellenesség, kár, okozati összefüggés - bizonyítása elengedhetetlen, bármelyik hiánya kizárja a kártérítés bíróság általi megítélését. A gazdasági forgalom résztvevőinek üzleti jóhírve a jog védelme alá tartozik, vagyoni értékkel bírhat, megsértése nem vagyoni kártérítésre alapot adhat, ehhez azonban szükséges a hátrányt okozó érdeksérelem bekövetkeztének a bizonyítása. Utóbbinak nem felel meg alperes azon előadása, hogy bármikor hátrány érhetne volna a CE tanúsítvány jogosulatlan feltüntetéséből, a veszélyeztetés ugyanis nem, csak a kár okozása vehető kárfelelősséget megalapozó tényállási elemként figyelembe. A jogszabályi feltételek konjunktivitásából következően a további tényállási elemek vizsgálata mellőzhető volt, ezért nem tévedett az elsőfokú bíróság amikor - pergazdaságossági okokat is figyelembe véve - az ÉMI-TÜV megkeresésén túlmenően nem folytatott le szükségtelen és további költséggel járó bizonyítást arra vonatkozóan, hogy felperes az alperes által állított jogellenes magatartást tanúsított-e a CE tanúsítvány feltüntetése körében.

Felperes fellebbezési ellenkérelmében foglaltakra figyelemmel rámutat a Fővárosi Ítéltábla arra, hogy az elsőfokú bíróság nem tévedett amikor nem tért ki a megkeresés eredményének az értékelésére, alperes saját eljárása a CE tanúsítvány feltüntetése körében pedig nem képezte a jogvita tárgyát, ezért érdektelen a megítélése.

Felperes perköltségre vonatkozó fellebbezése részben, az alábbiak szerint alapos. Az elsőfokú bíróság a pervesztesség-pernyertesség arányának megállapítása során a megítélt marasztalás összegét helytállóan a keresettel érvényesített 192.673.156 forinthez és nem annak 75 %-ához viszonyította, ugyanis annak felperesi közlése, hogy nem ellenzi a terhére 25 %-ban közbenső ítélettel megállapított kárfelelőssége

alapján történő kármegosztást, nem minősül keresetleszállításnak, emellett, ha nyilatkozata mégis ekként lenne értékelendő, a leszállított rész tekintetében pervesztesnek minősülne. Felperes fellebbezési érvelése kizárólag akkor foghatna helyt, ha marasztalási igényét eleve 25 %-kal csökkentett összegben terjesztette volna elő.

Az elsőfokú bíróság tehát helytálló pervesztességi-pernyertességi arány alapulvételével számította a perköltség összegét, azonban az alperesnek járó ügyvédi munkadíj 7.237.963 forintban történő megállapítása során meghaladta az egyébként helytállóan felhívott 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdésében szabályozott mértéket, 192.673.156 forintos igény esetén ugyanis a maximált ügyvédi munkadíj bruttó 5.240.970 forint, melynek a 95,3 %-a 4.994.645 forint. Ennek figyelembevételével - az egyéb tételeket nem érintve, ugyancsak ítéleti beszámítást alkalmazva - az alperesnek járó perköltség 5.117.740 forintra történő leszállítása volt indokolt.

Észlelte továbbá a Fővárosi Ítéltábla, hogy az elsőfokú bíróság elmulasztott rendelkezni a közbenső ítéletben meghatározott 132.000 forint felperes illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt jogorvoslati illeték viseléséről, ezért a Pp. 253. § (3) bekezdésének utolsó fordulata alapján ezt hivatalból pótolta és a helytállóan megállapított pervesztességi-pernyertességi arány alapulvételével a felperest 125.800 forint, az alperest 6.200 forint le nem rótt jogorvoslati illeték Magyar Állam javára, külön felhívásra történő megfizetésére kötelezte.

Tekintettel arra, hogy az ügy érdemét érintő fellebbezések valamint a csatlakozó fellebbezés eltérő tényállás megállapítására, illetőleg eltérő jogi következtetés levonására nem adtak alapot, kizárólag a perköltség tekintetében benyújtott felperesi fellebbezés minősült megalapozottnak, a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján a per fő tárgya tekintetében helybenhagyta, a perköltségre vonatkozó rendelkezéseit részben megváltoztatta, illetőleg kiegészítette.

A peres felek fellebbezései döntően nem vezettek eredményre - a perköltségre vonatkozó fellebbezés sikere számottevő pernyertességet nem eredményezett - ezért a 10.634.100 forint erejéig pervesztes alperes pernyertessége 92 %-os, a 114.823.785 forintban pervesztes felperes pernyertessége 8 %-os, ezen arány alapulvételével, ítéleti beszámítást alkalmazva felperes tartozik az alperesnek a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) és (5) bekezdése alkalmazásával megállapított 1.414.000 forint + áfa ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltség megfizetésére, a Pp. 239. §-a szerint alkalmazandó Pp. 81. § (1) bekezdése alapján. Alperes viseli a fellebbezésére és csatlakozó fellebbezésére lerótt mindösszesen 366.000 forint jogorvoslati illetéket, továbbá felperes a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján köteles az illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt 2.500.000 forint jogorvoslati illetéket a Magyar Államnak külön felhívásra megfizetni.

Budapest 2014. december 2.

Dr. Tibold Ágnes s.k.,
a tanács elnöke

Levek Istvánné dr. s.k.,
s.k.,
előadó bíró

Dr. Felker László
bíró